

KRISTIANSTADS KOMMUN
kommun@kristianstad.se

2024-04-08

1 (19)

Dnr- SI 2023:10106

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Tollarps
skola H i Kristianstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Tollarps skola H* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Tollarps skola H* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin ledning av det pedagogiska arbetet. I detta ingår att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen samt se till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under rektorns ledning, utveckla arbetet med att stimulera och utmana eleverna i undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med trygghet och studiero som utgår från en medvetenhet om hur trygghet och studiero påverkar elevernas lärande.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla analysen av betygssättningen utifrån ett likvärdighetsperspektiv, i syfte att identifiera eventuella avvikelser och förklaringar till dem.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **4 oktober 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:10106) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Tollarps skola H* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp och gör viss analys av kunskapsresultat och värdegrundsarbete i relation till undervisningens genomförande. Av inkommen dokumentation såväl som intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att rektorn har skapat sig en god bild av verksamheten sedan hen började sin tjänst vid läsårsstarten. I samband med detta skedde också en omorganisation där Tollarps skola H blev en egen skolenhet, separerad från mellanstadiet, vilket innebär att det inte finns några underlag från tidigare läsår som specifikt avser denna skolenhet. Rektorn har bland annat inhämtat information om verksamheten genom samtal med personalen, enkäter samt dokumentation, kunskapsresultat och analyser från rektorn för den tidigare skolenheten. För att följa upp undervisningens genomförande har rektorn gjort lektionsbesök hos samtliga lärare. Vad gäller värdegrundsuppdraget har rektorn följt upp även detta vid lektionsbesök samt genom information från elevhälsan som bedriver ett värdegrundsarbete i klasserna. Lärarnas förutsättningar följer rektorn upp vid bland annat medarbetarsamtal och samtal om schematekniska frågor. Vidare framgår att rektorn i sin analys har identifierat några samband och tänkbara förklaringar till vissa av resultaten. Den tidigare skolenheten hade över tid låga kunskapsresultat i förhållande till kommunen och riket. Utifrån en genomgång av vårterminens betyg och spridningen av meritvärde har rektorn dragit slutsatsen att Tollarps skola H behöver utveckla arbetet med elever som inte når minst E i alla ämnen. I intervjuer framkommer inte några entydiga förklaringar till de generellt låga resultaten, men rektorns analys utifrån observationer av undervisningen är att lärarna inte lyckas anpassa undervisningen för alla elever. Rektorns samlade analys visar också att många elever har låg närvaro på lektionerna, vilket har viss koppling till skolans låga kunskapsresultat såväl som till värdegrundsuppdraget i undervisningen. Genom samtal med elever har rektorn dragit slutsatsen att frånvaron hänger samman med

lektionsstruktur, liksom med lärarnas bemötande av elever. Härutöver framkommer att måluppfyllelsen i vissa ämnen, såsom matematik och engelska, är lägre än i andra, men rektorn har inte gjort en närmare analys av vad detta beror på.

Vidare visar granskningen att rektorn, utifrån uppföljning och analys, har vidtagit vissa förbättringsåtgärder och omfördelat resurser inom skolenheten. Av inkommen dokumentation såväl som intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att skolans prioriterade utvecklingsområde under innevarande termin är att öka elevernas närvaro. En del av detta handlar om att implementera kommunens riktlinje för att främja skolnärvaro och att exempelvis stärka arbetet kring frånvarorapportering och uppföljning av elevfrånvaro. En annan del handlar om att arbeta med lektionsstruktur. Tillsammans med rektorskollegor på övriga skolenheter inom Tollarps skola har rektorn påbörjat ett arbete med fokus på lektionsdesign och uppstart av lektioner. Det framgår dock att inriktningen på detta arbete i viss mån är mer anpassat efter behov på de andra skolenheterna. Vidare har rektorn, utifrån diskussioner med personalen, justerat fördelningen av resurser så att den bättre svarar mot de behov som rektorn identifierat. Bland annat har vissa resurser flyttats från dubbelbemanning i ordinarie undervisning till en extra resursgrupp, vilket syftar till att öka elevers lektionsnärvaro och minska problem i korridorerna.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn ger svag ledning och styrning i frågor som rör jämställdhet. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, elevhälsa och lärare framgår att skillnader mellan pojkar och flickor vad gäller kunskapsresultat och upplevelse av trygghet följs upp, även om de skillnader som finns inte analyserats närmare. I inkommen dokumentation anges exempelvis att rektorn uppmärksammat att flickor känner sig mindre trygga i skolan än pojkar. Rektorn beskriver att detta kan vara en delfaktor som under senaste läsåret lett till att det är en lägre andel flickor som når upp till betygskriterierna än pojkar, men konstaterar samtidigt att arbetet med analyserna ännu inte kommit så långt. Underlagen som personalen tidigare utgått från har inte lyft fram könsperspektivet och inför det fortsatta arbetet kommer rektorn därför att förtydliga vikten av att beakta kön. I Skolinspektionens senaste skolenkät för årskurs 8 på den tidigare skolenheten synliggörs stora könsskillnader, där flickor genomgående skattar undervisningen och skolsituationen lägre än pojkar. Även på frågan om lärare behandlar alla elever lika oavsett könstillhörighet skattar flickor betydligt lägre än pojkar. Det framgår av intervjuer med elevhälsa, lärare och rektorn att de inte har kännedom om dessa resultat, men att de kopplar dem till att pojkar hörs och syns mer och får mer uppmärksamhet på skolan. Det är en "grabbig" miljö och lärare hjälper ibland pojkar först för att skapa lugn, berättar lärarna. Rektorn har dock hitintills inte

lett något arbete kopplat till dessa frågor och ger inte heller någon annan styrning kopplat till jämställdhet eller begränsande könsmönster.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har skapat förutsättningar för lärare att samverka, men att rektorn ger svag ledning i hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas på skolan. Av inkommen dokumentation såväl som intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att rektorn har skapat en tydlig mötesstruktur som innehåller flera olika forum för samverkan, både lärare emellan och mellan lärare och elevhälsa. Såväl lärare som elevhälsa beskriver att det är tydligt vad som gäller för de olika mötena. Lärarna uttrycker dock ett behov av återkommande möten i ämnesgrupper, vilket inte finns i dagsläget. Enligt rektorn kommer detta att ges tid framöver under terminen då vissa mötestider ska styras utifrån önskemål. Vidare framgår det av intervju med både lärare och rektorn att det i nuläget saknas ett strukturerat kollegialt lärande på skolan. Lärarna har endast vid några tillfällen suttit tillsammans och delat erfarenheter av lyckade undervisningssituationer. Det kollegiala lärande som bedrivits innan omorganisationen, då den tidigare skolenheten var huvudmannens så kallade fokusskola, har inte heller gett avtryck i undervisningen. Rektorns plan är att inleda ett arbete med kollegialt lärande i ämnesgrupper och därefter i mindre lärgrupper, men detta är ännu inte påbörjat. Vidare framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn att rektorn inte ser till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Bland annat saknas samsyn kring bemötande av elever som inte följer regler, vilket beskrivs närmare i avsnittet Trygghet och studiero. En del i detta handlar om att det saknas tydliga rutiner för vad som är nästa steg om en elev inte kommer till lektionen utan stannar i korridoren, samt att det är otydligt hur rutinerna för dokumentation av incidenter och kränkingsanmälningar ska tillämpas. Det framkommer också i intervju med elevhälsan att det finns otydligheter kring förväntade arbetssätt i undervisningen vad gäller bland annat anpassningar, hjälpmedel och användning av lärplattformen. Härutöver framgår av intervjuer med lärare och rektorn att obehöriga lärare får stöd av en mentor och vid behov också av förstelärare, men det är inte alltid som dessa uppdrag tilldelas av rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin ledning av det pedagogiska arbetet. I detta ingår att försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen samt se till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Granskningen visar att rektorn ger svag ledning i hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas. I nuläget sker inte något strukturerat kollegialt lärande på skolan och inom flera områden har rektorn inte skapat tydlighet kring vilka arbets- och förhållningssätt som gäller. Följden blir bristande likvärdighet och en risk att frågor som rör kunskapsöverföring, utveckling och lärande inte hamnar i fokus för samarbetet på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar sin ledning av det pedagogiska arbetet genom att stärka möjligheterna för och följa upp det kollegiala lärandet, samt tydliggöra skolans arbets- och förhållningssätt. Det behöver finnas mötesstrukturer som tydligt fokuserar på att förbättra undervisningspraktikerna för skolans undervisande lärare genom att ge lärarna möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra. Rektorn behöver också försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Vidare behöver skolan ha tydliga arbets- och förhållningssätt som är kända av samtlig personal. Det behöver vara tydligt för all personal hur skolan arbetar i olika avseenden, exempelvis gällande rutiner vid kränkande behandling, rutiner kopplade till undervisningen och stöd för obehöriga lärare. Rektorn behöver också försäkra sig om att överenskomna arbets- och förhållningssätt tillämpas av personalen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Målfokus, struktur och variation

Granskningen visar att undervisningen i huvudsak är strukturerad och målfokuserad, även om syftet inte alltid görs tydligt för eleverna. Av intervjuer med elever, lärare och

rektorn liksom av lektionsobservationer framgår att lärarna vanligen tydliggör vad eleverna ska göra och lära sig genom att vid lektionsstart presentera arbetsuppgifter och mål så att eleverna vet vad de kan förvänta sig av lektionen. Lektioner kan också inledas med återkoppling till det eleverna tidigare arbetat med. Lektionerna avslutas ibland med sammanfattning av innehållet eller genom att lärarna frågar vad eleverna kan. Häremellan beror lektionsupplägget, enligt lärarna, dels på var i arbetet man befinner sig, dels på vad som fungerar bäst i den aktuella klassen eller elevgruppen. Med vissa klasser kan lärare exempelvis ha långa genomgångar med diskussioner, men i en annan klass behöver genomgången delas upp i kortare pass. Vidare framgår att eleverna vet vad de ska lära sig i de flesta ämnen, men att syftet inte alltid är tydligt för dem utöver att kunskapen ska användas till prov och slutuppgifter. Av lärarintervjun framgår att lärarna på olika sätt försöker förklara för eleverna varför olika undervisningsmoment är bra att kunna, även om delar av undervisningen är svårare för eleverna att förstå nyttan med.

Vidare visar granskningen att undervisningen är varierad samt att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att lärarna skapar en god variation av uppgifter och aktiviteter i undervisningen. Arbetsformerna växlar mellan bland annat enskilt arbete, gruppuppgifter och gemensamma diskussioner i helklass. I intervjuer ges också flera exempel på hur lärare använder olika arbetssätt och material för att behandla ämnesinnehållet. Främst handlar det om förmedlande och interaktiva arbetssätt som genomgångar, bildpresentationer och diskussionsuppgifter, men också gestaltande arbetssätt som rollspel och filmskapande förekommer. Lärarnas val av arbetssätt och arbetsformer utgår från elevgruppernas behov och vilken grad av frihet eller styrning som fungerar bäst i olika klasser. Vidare framgår att eleverna genomgående ges ett aktivt lärarstöd i undervisningen. Under det att eleverna arbetar rör sig lärarna runt i klassrummet. De har god kännedom om vilka elever som behöver hjälp för att komma igång med arbetet och ser till att stötta dessa elever enskilt. Det kan exempelvis handla om att hjälpa till med en inledningsmening, ge tips kring en instruktion eller visa att det kan finnas flera olika lösningsalternativ. Lärarna stöttar också de elever som behöver språkstöd. När eleverna arbetar enskilt med skrivuppgifter förekommer det att lärare använder lärplattformen för att kommunicera i realtid. På så sätt kan en elev få hjälp utan att resten av klassen behöver se och höra det.

Delaktighet i undervisningen och det egna lärandet

Granskningen visar att undervisningen innehåller övningar där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar, men att utrymmet för eleverna att reflektera över sitt

eget lärande är litet. Av intervju med elever och lektionsobservationer framgår att eleverna ofta får diskutera frågor utan rätt eller fel svar, där de exempelvis uppmuntras att uttrycka egna åsikter eller reflektera fritt kring frågor kopplade till litteratur och innehåll i olika ämnen. Däremot framgår av intervjuer med elever, lärare och rektorn att elever ges begränsade möjligheter att reflektera över sitt eget lärande. Elever ger ett fåtal exempel på att de i vissa ämnen pratar om att man kan lösa uppgifter på olika sätt, till exempel när de ställer upp hypoteser i NO-ämnen. Ibland får de välja hur de vill arbeta eller redovisa, men de brukar inte prata om hur de lär sig på bästa sätt. Lärarna berättar att de låter eleverna reflektera kring sitt lärande inför utvecklingssamtalen då eleverna även gör en skriftlig presentation och en utvärdering kring vad de lärt sig. Även vid andra tillfällen förekommer att lärare gör mindre utvärderingar med eleverna för att se om de vet vad de lärt sig. Det finns dock lärare som endast sporadiskt låter eleverna reflektera kring sitt lärande och lärare som upplever att det är svårt att hinna prata om detta. Av intervjuer med lärare såväl som elevhälsans representanter och rektorn framgår också att de sett ett behov av att arbeta mer med studieteknik så att elever ges strategier för sitt lärande i de olika ämnena.

Vidare visar granskningen att lärarna använder vissa metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, även om elevernas synpunkter främst påverkar undervisningens form. I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer flera exempel på hur eleverna får komma med synpunkter på undervisningen. Exempelvis beskriver elever att de i slutet av terminen får fylla i en utvärdering för att ge lärarna feedback. Ibland får de rösta om arbetssätt, såsom om de ska titta på film eller ha högläsning, och det händer också att lärarna inför ett nytt arbetsområde frågar eleverna hur de vill arbeta. Lärarna ger enstaka exempel på hur de planerar för att eleverna ska få inflytande över innehållet. En lärare berättar exempelvis att hen började "bakifrån" genom att i klassen resonera kring ett nytt arbetsområde utan att ge eleverna någon förförståelse. På så sätt fick läraren reda på vad eleverna redan kunde och därmed fick eleverna påverka vad de skulle fokusera på längre fram i undervisningen. Av intervjuer med såväl elever som lärare och rektorn framgår dock att elevernas inflytande främst handlar om att välja redovisnings- eller arbetsformer, då lärarna menar att det är mycket ur det centrala innehållet i ämnena som måste hinnas med.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att det förekommer vissa inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära, men att undervisningen inte motiverar alla elever att anstränga sig. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn såväl som av lektionsobservationer framgår att lärarna använder olika material och metoder för att

skapa intresse och motivation hos eleverna. Exempelvis kopplar lärarna undervisningsinnehållet till aktuella nyhetsfrågor, tar upp roliga fakta kopplade till innehållet eller använder sin berättarförmåga på ett sätt som fångar eleverna. Vidare framgår att lärarna arbetar för att uppmuntra eleverna och stärka deras självförtroende. Detta görs bland annat genom att lärarna ger konkreta exempel på hur eleverna kan komma vidare och lyfter elever när de är framgångsrika. Intervjuade elever upplever också att lärarna tror på dem och förmedlar att de kan klara sådant som de inte själva tror att de kan. Av intervjuer med lärare, rektorn och inkommen dokumentation framgår samtidigt att det finns elever som nöjer sig med lägre betyg fast de skulle kunna nå längre, att detta är svårt att förändra och att tidigare rektorn identifierat ett behov att arbeta med att öka elevernas motivation. För närvarande bedrivs inget strukturerat arbete på detta område, men nuvarande rektorn uttrycker att skolan behöver utveckla arbetet med att öka elevernas förmåga till ansträngning.

Vidare visar granskningen att lärare enbart i vissa avseenden förmedlar höga förväntningar på eleverna. Av intervjuer med elever, lärare och elevhälsan framgår att lärarna har höga förväntningar på elevernas kunskapsutveckling. Eleverna beskriver att detta märks genom att lärarna "pushar" dem och uppmanar dem att klara svårare uppgifter. Lärarna visar också sina höga förväntningar genom att de snabbt ger positiv feedback på lektionerna och genom att de identifierar elevers framsteg. Det framgår dock av intervjuer med lärare och rektorn att personalen inte alltid förmedlar höga förväntningar på elevernas uppförande i korridorerna, vilket spiller över på hur lärare förhåller sig till elever i undervisningen. Exempelvis förmedlar inte alla lärare att eleverna måste ha med sig rätt material till lektionen och det saknas samsyn kring hur lärare ska agera om elever kommer för sent. När personalen inte signalerar höga förväntningar på eleverna i korridorerna är det svårt att ha en annan inställning i klassrummen, förklarar intervjuade lärare.

Härutöver visar granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt inte är anpassat till alla elever. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att de elever som blir klara snabbt eller som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling får utmaningar anpassade till sin nivå. I undervisningen finns ofta såväl grundläggande som mer utmanande och fördjupande uppgifter och frågor. I något ämne finns olika spår i läroboken där elever kan välja svårighetsgrad, och ibland finns uppgifter där eleverna kan välja att arbeta med frågor som svarar mot olika betygsnivåer. Det förekommer också att lärare ger samma uppgift till alla elever, konstruerad på ett sådant sätt att eleverna sedan kan anpassa svårighetsgraden. Blir man snabbt klar brukar det finnas extrauppgifter som både kan ha karaktären av fördjupning och av repetition. Av intervjuer med både lärare, elevhälsa och rektorn framgår däremot att lärare inte i samma utsträckning anpassar undervisningen för de elever som behöver mer ledning och stöttning.

Rektorn beskriver visserligen att de svagaste eleverna får de anpassningar de behöver, och i några ämnen delas eleverna ibland in i grupper utifrån kunskapsnivå vilket möjliggör mer stöd eller lägre tempo i undervisningen. Samtidigt framgår att lärarna har svårt att hitta sätt att anpassa undervisningen så att den också stöttar och stimulerar elever som egentligen skulle kunna nå längre. Bland annat använder sig lärarna av lärplattformen i stor omfattning, men det finns elever som inte klarar att ta till sig det material som finns där och som därmed riskerar att halka efter i skolarbetet. Rektorn beskriver också att det finns behov av att i större utsträckning ge anpassningar på gruppnivå i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under rektorns ledning, utveckla arbetet med att stimulera och utmana eleverna i undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar.

Granskningen visar att undervisningen inte motiverar alla elever att anstränga sig och att lärare enbart i vissa avseenden förmedlar höga förväntningar på eleverna. Undervisningen är inte heller alltid anpassad till den aktuella elevgruppen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolledningen och rektorn utvecklar undervisningen så att den stimulerar och utmanar eleverna utifrån deras behov och förutsättningar. Som en del i detta behöver lärare uttrycka höga och realistiska förväntningar på elevernas inställning och förmåga till ansträngning såväl som på deras kunskapsutveckling. Alla lärare behöver ha en tro på att eleverna i grunden vill och kan lära sig och därigenom öka elevernas egen motivation och drivkraft. Lärarna kan exempelvis skapa engagemang hos eleverna genom att sätta in uppgifter i ett för eleverna angeläget och meningsfullt sammanhang, genom att förklara varför en viss uppgift är viktig eller genom att erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan. Vidare behöver lärare anpassa undervisningen utifrån behov och förutsättningar hos såväl de elever som behöver stöd för att uppfylla betygskriterierna som de elever som når långt i sin kunskapsutveckling. Det är viktigt att tänka på att även elever som behöver stöd behöver bli utmanade i sitt tänkande. Om utmaningarna blir för få sker inget lärande och eleverna tappar ofta intresse och motivation. Om kraven istället blir för höga och stödet för begränsat riskerar eleverna att bli frustrerade och ge upp.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att personalen gör vissa insatser för att skapa trygghet utifrån kartläggningar, men att det saknas gemensamma förhållningssätt i arbetet. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn liksom av inkommen dokumentation framgår att det sker viss kartläggning av elevernas trygghet. Bland annat genomförs kommunens trygghetsenkät med eleverna varje år, vilken också diskuteras i personalgruppen. Härutöver följs upplevelsen av trygghet upp genom elevrådet och eleverna får också svara på trygghetsrelaterade frågor i andra sammanhang, även om det inte sker på ett strukturerat sätt. Kartläggningen visar att flertalet elever upplever sig vara trygga. Rektorn har dock uppmärksammat skillnader utifrån kön, där flickor i mindre grad upplever sig trygga än pojkar, men rektorn har inte gjort en närmare analys av detta. Kartläggningen visar också att korridorerna är de platser som främst upplevs som otrygga. En del av otryggheten har sin grund i att elever befinner sig i korridoren istället för att gå på lektioner. Det framgår av intervjuerna och inkommen dokumentation att vissa främjande och förebyggande insatser genomförs med utgångspunkt i kartläggningen. Dels har skolan förändrat arbetet med elever i behov av stöd och skapat en organisation där en del av de elever som tidigare vistats i korridorerna får stöttning i mindre sammanhang. Dels har kuratorer avsatt tid till att vistas i korridorerna. Skolan samarbetar också med ideella organisationer och personal från fältgrupp och fritidsgård, vilka ibland rör sig i skolans miljöer. Målet är att skolans kiosk framöver ska kunna hållas öppen med hjälp av ideella insatser. Av intervjuerna framgår samtidigt att det saknas gemensamma förhållningssätt i personalen vad gäller arbetet för att skapa trygghet. Personalen uppmuntras att vistas i korridorerna, men då det saknas ett rastvakt-schema blir detta i praktiken upp till varje enskild lärare. Flera lärare upplever dessutom att det är svårt att veta hur de ska agera när något händer i korridorerna. Även om lärarna säger till elever, är förutsättningarna att ta tag i problemen begränsade eftersom det är oklart vilka konsekvenser som finns. Som nämns i avsnittet Rektors ledarskap är det också otvetydigt hur rutinerna ska tillämpas vad gäller dokumentation av

kränkningar och incidenter. Med den nya mötesstrukturen menar rektorn dock att det finns forum för lärare och elevhälsa att kommunicera kring utmaningar med elevernas trygghet och under vårterminen kommer det också att planeras för samarbeten inom detta område.

Arbete för studiero och en lugn miljö

Granskningen visar att det saknas gemensamma förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero och att eleverna inte involveras i arbetet. Av intervju med rektorn och lärare framgår att det i nuläget inte finns forum för att gemensamt diskutera studiero. Det förekommer vissa diskussioner informellt, i arbetslag och tillsammans med elevhälsoteam, men detta sker inte på ett samlat eller systematiskt vis. Målet framöver är, enligt rektorn, att det ska finnas utrymme för att diskutera utmaningar kring studiero inom ramen för den mötesstruktur som rektorn skapat. Det framgår dock av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn att det i nuläget finns få tydliga och gemensamma strategier för att skapa och upprätthålla studiero. Det främsta exemplet utgörs av de regler som nyligen införts och som innebär att eleverna ska lämna ifrån sig mobiltelefoner innan lektionerna börjar samt att elever inte får ha ytterkläder i klassrummet. Även andra frågor har diskuterats, såsom hur man hanterar elever som springer på toaletten under lektionstid, som tar mikropaus eller som inte har med sig laddade datorer till lektionerna. Emellertid saknas samsyn kring reglerna och hur de ska tillämpas. Därmed blir det upp till varje enskild lärare hur den ska agera för att förebygga oro i undervisningen. Eleverna är inte heller delaktiga i något arbete med studiero. Flera elever har någon gång pratat med sina lärare om studiero, till exempel på utvecklingssamtalen, men det finns också elever som inte känner igen detta eller vilka regler som gäller på skolan. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår visserligen att lärarna brukar vidta åtgärder när det blir högljutt på lektioner, men åtgärderna ger inte alltid resultat. Att tillsägelser inte hjälper beror, enligt intervjuade elever, på att eleverna inte respekterar alla lärare. Exempelvis respekteras manliga lärare mer än kvinnliga. Det framkommer också i intervjuer med elever, lärare och rektorn att olika lärare har olika toleransnivå vid ordningsstörningar. Lärarna beskriver vidare att de gör vissa insatser, men att de är osäkra på vad som gäller och att de inte alltid har den tid och ork som behövs. Flera lärare säger sig inte heller känna stöd av skolledningen i bemötandet av elever som bryter mot regler. Rektorn är medveten om avsaknaden av samsyn kring elevbemötande och regler och har planerat för att lärarna i nära anslutning till Skolinspektionens besök ska arbeta med varför skolans regler finns, vilken nytta de gör för eleverna och vad lärarna ska göra om de inte följs. Längre fram under terminen kommer lärarna också att arbeta med eleverna kring ordningsreglerna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med trygghet och studiero som utgår från en medvetenhet om hur trygghet och studiero påverkar elevernas lärande.

Granskningen visar att det saknas gemensamma förhållningssätt i arbetet med trygghet såväl som studiero. Även om enstaka förebyggande insatser sker, finns en otydlighet i hur såväl det främjande som åtgärdande arbetet ska bedrivas och en avsaknad av forum där gemensamma strategier och förhållningssätt diskuteras. När arbetet med studiero och trygghet lämnas till den enskilda läraren, finns en risk att det inte blir likvärdigt inom skolan eller tillräckligt effektivt.

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen att rektorn tillsammans med lärarna och elevhälsan utvecklar gemensamma förhållningssätt och strategier för studiero och trygghet. En viktig utgångspunkt i detta är att hitta en gemensam förståelse för begrepp som studiero, liksom att enas om vilka regler som ska råda i skolan. Lärare behöver prata om och ha samma inställning till vad som präglar en god studiemiljö och vilken ljudnivå eller vilka störande aktiviteter som inte är tillåtna i undervisningen. Likaså behöver det finnas en samsyn kring vad som förväntas i andra skolmiljöer. Vidare behöver skolledning och personal komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt i det främjande och förebyggande såväl som åtgärdande arbetet kring trygghet och studiero. Det kan exempelvis handla om att arbeta med tillitsfulla relationer och bemötandefrågor, som att uttrycka tydliga förväntningar, vara en god förebild och uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna. Det skulle också kunna handla om att organisera meningsfulla rastaktiviteter för eleverna eller att hitta ändamålsenliga sätt att hantera ordningsstörningar i de fall de uppstår. Eleverna bör få vara delaktiga i arbetet, genom att rektorn och lärare lyssnar på elevernas uppfattning kring hur de upplever studiero och trygghet och tar del av elevernas synpunkter på arbetet och vilka förhållningsregler som ska gälla. Det är också av vikt att rektorn följer upp arbetet för att försäkra sig om att överenskomna arbetssätt tillämpas och får effekt. Arbetet med att utveckla ett gemensamt förhållningssätt kring studiero och trygghet kan med fördel utgå från de påbörjade samtalen om skolans regler. Det kan också samordnas med utvecklingsområdena gällande att tydliggöra skolans arbets- och förhållningssätt och att utveckla undervisningen så att den stimulerar och utmanar eleverna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att rektorn ger vissa förutsättningar för att lärarna ska kunna samverka med varandra kring bedömningar men att rektorn inte ser till att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina betyg och bedömningar. Av intervjuer med lärare och rektorn samt inkommen dokumentation framgår att rektorn har organiserat för samrättning av nationella prov i de ämnen dessa genomförs samt att de nationella proven är avidentifierade vid rättning. Under vårterminen ska en studiedag också användas till samrättning av nationella prov med en annan skola i svenska och svenska som andraspråk. Härutöver har dock lärarna små möjligheter att samverka med varandra kring bedömningar inom respektive ämne då ingen tid är särskilt avsatt för detta i nuläget. Lärarna ingår inte heller i några nätverk med andra skolor vad gäller arbetet med bedömningar. Obehöriga lärare får visst stöd av behöriga kollegor, men det finns utmaningar i detta arbete kopplat till tidsbrist och att lärare har olika ämnestillhörighet. Vidare framkommer att lärarna pratar med varandra sinsemellan men att detta sker informellt och på lärarnas eget initiativ. I några fall undervisar lärare tillsammans och då förekommer diskussioner och sambedömning i dessa konstellationer. Det finns även nationella forum som vissa lärare söker sig till på egen hand, liksom lärare som använder bedömningsstöd på eget initiativ. Rektorn har dock inte tagit reda på hur lärarna arbetar med att kvalitetssäkra sina bedömningar eller vilka metoder lärarna använder för likvärdighet. Däremot ser rektorn behov av att skapa forum för samarbete mellan ämneskollegor, vilket inkluderar att skapa samsyn kring bedömning och betygssättning. Rektorn planerar därför att under vårterminen styra användningen av vissa mötestider så att de berör bedömningsfrågor.

Rektorns analys av betyg

Granskningen visar att rektorns analys av betygssättningen är begränsad, liksom rektorns kännedom om orsakerna till eventuella avvikelser. Av intervju med lärare och rektorn såväl som inkommen dokumentation framgår, som tidigare nämnts, att rektorn följt upp betygen från föregående läsår. I denna genomgång har rektorn bland annat identifierat att betygen i något ämne sticker ut som särskilt höga. Rektorn har dock

inte gjort någon analys av detta utifrån ett likvärdighetsperspektiv och inte heller ställt frågor om betygssättning och bedömning till lärarna. Vidare framkommer att rektorn inte analyserat resultat på nationella prov i förhållande till betyg och att rektorn därmed inte har några förklaringar till de påtagliga avvikelser som framkommer i nationell statistik. Under tidigare rektorns ledning gjordes sådana analyser, men nuvarande rektorn har inte fått någon närmare information om dessa.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla analysen av betygssättningen utifrån ett likvärdighetsperspektiv, i syfte att identifiera eventuella avvikelser och förklaringar till dem.

Granskningen visar att rektorns analys av betygssättningen är begränsad och att rektorn inte identifierat förklaringar till avvikelser i betygssättningen mellan exempelvis ämnen eller mellan resultat på nationella prov och betyg. Utan en tillräcklig analys på detta område blir det svårt för rektorn att ta ansvar för att betygen som sätts är rättvisande och likvärdiga.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn följer upp resultat på nationella prov och betyg i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig betygssättning på skolan samt att lärare gör bedömningar på likvärdigt sätt. Om det kommer fram att det finns skillnader i betyg mellan exempelvis ämnen eller elevgrupper, eller avvikelser mellan betyg och resultat på nationella prov, är det av vikt att rektorn undersöker vad detta kan bero på samt om avvikelserna är motiverade eller inte. För att kunna göra denna analys behöver rektorn se till att det finns förutsättningar för att sammanställa betyg och nationella provresultat som underlag för fördjupade analyser av resultaten. Det är också viktigt att rektorn för samtal med lärarna om det som identifierats i analysen.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare
Signerat av: Jenny Fahlman

X Anna Johansson

Föredragande
Signerat av: Anna Johansson

I handläggningen av ärendet har även utredare Cecilia Halldén medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13 och 14 februari 2024. Besöket genomfördes av utredarna Anna Johansson och Cecilia Halldén.

Tollarps skola H är en kommunal skola belägen i Kristianstads kommun. På skolan går cirka 150 elever i årskurs 7-9. Skolenheten bildades vid en omorganisation inför läsåret 2023/24 och ingick tidigare i enheten Tollarps skola MH.